

HARILIK VAHER

Eestikeelne nimi	harilik vaher	
Ladinakeelne nimi	<i>Acer platanoides</i> L.	
Rahvapärased nimed	läänepuu, pikaninapuu, vastra, vahtras	
Süstemaatiline kuuluvus	Kuulub sugukonda vahtralised, perekonda vaher.	
Eluvorm	Mitmeaastane heitlehine lehtpuu, ühekojaline. Kõrgus kuni 30 m, vanus 150...200 (300) aastat.	
Õis	Õied mõlemasugulised, kuid osa neist emakata. Õiekate kaheli, kroon kollakasroheline, sigimik tiibja kujuga, sigimikku varjab meenääre. Õitseb mais enne lehtimist. Putuktolmleja.	
Vili	Jaguvili: kaksiktiibvili, mis peale valmimist jaguneb kaheks üheseemneliseks osaks, tiibade välisservad moodustavad nürinurga, siseservad kumeralt välja veninud ja ühinevad nürinurga kuni täisnurga all. Kannab vilja peaaegu igal aastal. Seemned varisevad kohe pärast valmimist sügisel kuni talve alguseni.	
Leht	Südaja alusega, 5...7 teravatipulise hõlmaga, rootsulised, toorelt sisaldavad valget piimjat mahla. Kinnituvad oksale vastakult. Pikkus 5...15 (25) cm, umbes niisama laiad, pika rootsuga (4...15 cm). Värvus suvel tuhmroheline või nõrgalt läikiv, sügisel väga mitmekesistes toonides kollane, oranz ja punane.	
Vars	Noorelt punakaspruun, nõrgalt läikiv, sile, nagu ka noored võrsed. Vanemas eas kattub tumehalli peenerõmelise korbaga.	
Maa-alune osa	Sammasjuurestik hästi arenenud. Peajuur ei tungi sügavale, kuid külgjuured on tugevad ja hästi harunenud.	
Paljunemine	Peamiselt seemnetega, mis idanevad väga kergesti. Vegetatiivselt uueneb kannuvõsust ja maha painutatud ning mullaga kaetud okstest.	
Levik ja ohtrus	Levinud looduslikult Kesk- ja Põhja-Euroopas ning kohati Aasia läänealadel. Eestis tavaline, lehtmetsades, teeservades, parkides.	
Kasvukoht	Leht- ja segasalumetsades koos tamme ja saarega,	

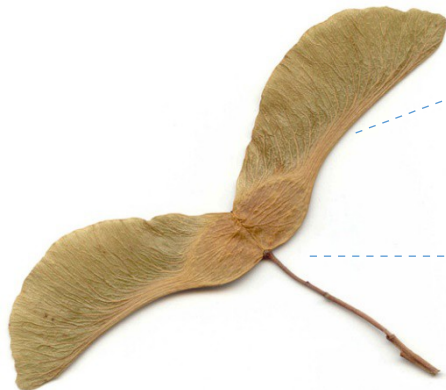
	enamasti alumises puurindes. Külmakindel, hea varjutaluvusega, eriti noores eas. Mullastiku suhtes nõudlik, eelistab viljakaid huumusrikkaid niiskemaid liivsavimuldi.
Koht ökosüsteemis	Meerikkad õied annavad toitu paljudele putukatele. Lehtedel võib näha valgeid jahukaste seente või mustasid vahtra pigilaiksust tekitava seene laike. Puitu lagundavad mitmed seened, näiteks vahtratarjak. Seemned on toiduks lindudele.
Kaitse	Ei kuulu kaitstavate taimede nimekirja.
Kasutamine	Puit on kollakas või punakas, kõrgelt hinnatud sitkuse painduvuse ja vastupidavuse tõttu. Kasutatakse parketi, vineeri, mööbli ja muusikariistade tootmiseks. Õisi hinnatakse mesinduses nektarirohkuse tõttu. Kevadel annab suhkrurikast mahla. Koos leidub parkaineid ja lehtede piimmahlas kautsukit. Laialt kasutatakse dekoratiivtaimena, talub hästi kärpimist, levinud on mitmed kauni lehestikuga vormid. Lehti võib kasutada loomasöödaks.

FOTOD

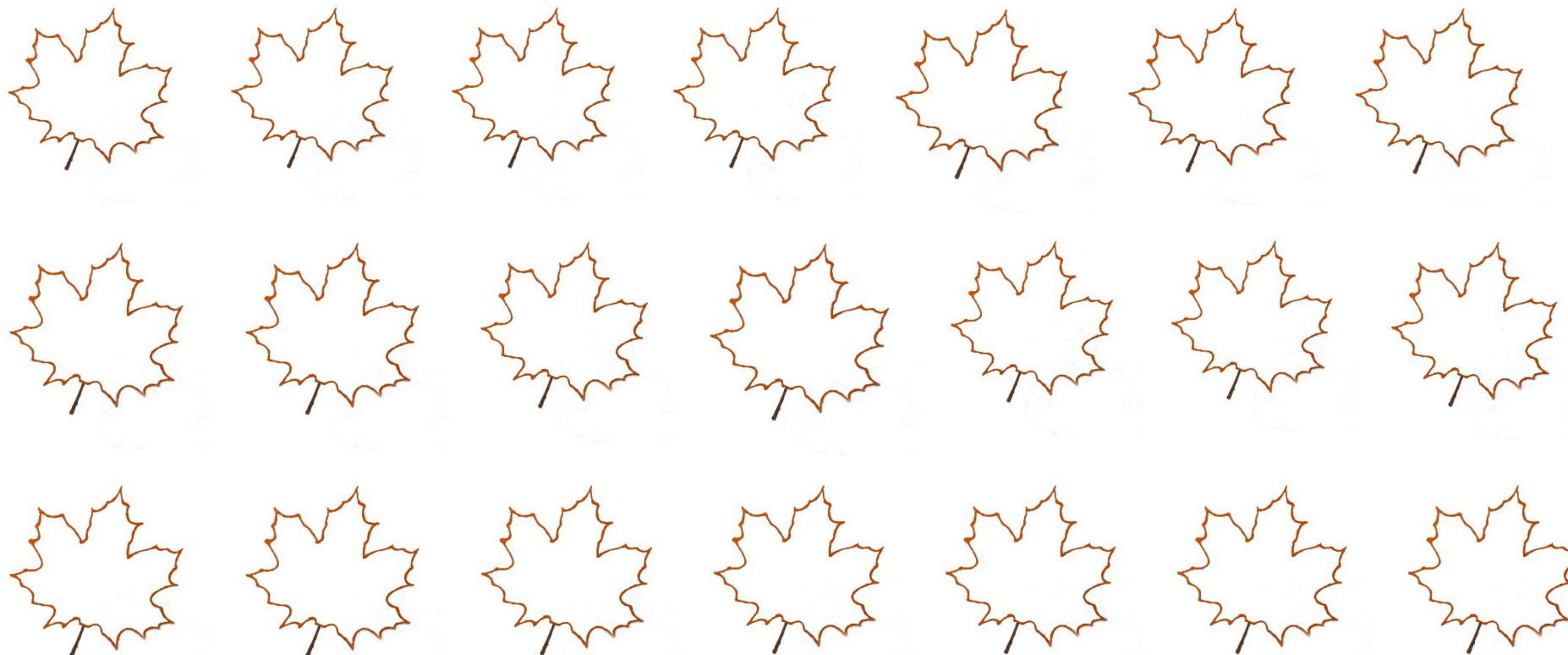

TÖÖLEHT KEVAD (3-5a) JOONISTA ÜLE JOON, MIS ON SEOTUD KEVADEGA?

TÖÖLEHT KEVAD (5-7a) LOENDAMINE- MITMES? VÄRVI IGA LEHT, MILLE VASTUSE SAAD ÜLESANDEST: LEEVIKE VÕTTIS NOKA VAHELE KOLM VAHTRASEEMET, KAKS SEEMET KUKKUS PUU OTSAST ALLA. MITU SEEMET JÄI LEEVIKESELE NOKA VAHELE? IGA MITMENDA LEHE PEAD ÄRA VÄRVIMA?

PUUGA SEOTUD MÕISATUSED

- 1. KEVADEL MESINE, SÜGISEL KULDNE?
(vaher)**
- 2. KEVADEL KÄRARIKAS, SÜGISEL
VÄRVIRIKAS? (vaher)**
- 3. HÄRG KODUS, SOOLED METSAS?
(puu)**
- 4. KEVADEL RÕÕMUSTAB, SUVEL
JAHUTAB? (puu)**
- 5. LAEVA MADRUS LÄHEB MASTI,
TÕRVAPINTSELPÕSTI? (orav läheb puu
otsa)**
- 6.**

PUUGA SEOTUD LINNUD

LEEVIKE

SÖÖB TALVEL NINAD SEEMNETEST TÜHJAKS JA
VISKAB TÜHJAD KESTAD MAHA.

PUUGA SEOTUD PUTUKAD

MESILANE- KORJAB ÕITELT NEKTARIT

KOILIBLIKAS- TOITUB VAHTRALEHTEDEST

VAHTRA- NOOLÖÖLANE

LEHETÄI

MÄNG PUU JUURES

1.)Puuoksa pealt pungade vaatlemine.

Liikumismäng: jookse puu juurde.

Mängu käik:

Täiskasvanu ja lapsed seisavad kokkulepitud puu juurest eemal ja loevad salmikest:

kaugel kasvab vahtrapuu

jooksen sinu juurde ju.

Koos joostakse puu juurde ja kallistatakse teda

2.) Lapitekk

Eesmärk: õppida eristama põhivärve.

Kasutada saab värvilisi vahtrapuu lehti.

Õpetaja teeb ruudustiku puuokstest. Lapsed otsivad loodusest eri värvi puulehti ja asetavad need ruutudesse.

Koos on tore lugeda luuletust

Lehesadu

Ellen Niit

Lehti, lehti langeb puult.

Pilved taevas täis on tuult.

Lapsed koos on puude all

Kirju lehesaju,

Kirju lehesaju all.